

Balanceren in het sociale domein

Geactualiseerd beleidsplan Jeugd-Wmo 2021-2022

gemeente **Tiel**

Inhoudsopgave

1. Aanleiding	3
2. Terugblik	3
3. Inwoners van Tiel hebben de mogelijkheid om mee te doen en bij te dragen aan de samenleving	4
4. Sluitende en passende ketens van zorg en ondersteuning	6
5. Versterken, signaleren en ondersteunen	9
6. Grip op het sociale domein	12

1. Aanleiding

In 2017 stelde de raad het beleidsplan Jeugd-Wmo 2017-2020 vast. Het overkoepelende doel van deze nota was:

‘Inwoners kunnen zo lang mogelijk en zelfredzaam leven. Daarbij geldt dat onze inwoners ‘het zoveel mogelijk zelf moeten doen, maar het niet alleen hoeven te doen’.

De looptijd van het beleidsplan is verstreken. Het is tijd om nieuw beleid vast te stellen.

2. Terugblik

Als we terugkijken op de uitvoering van het beleidsplan Jeugd-Wmo 2017-2020 concluderen we dat:

- De maatschappelijke effecten die bereikt zouden moeten worden met de inzet en acties uit de nota nog steeds actueel zijn. Wel is de vertaling in inzet en acties deels achterhaald en vraagt dus om actualisatie;
- Allerlei ontwikkelingen het sociale domein raken en daarmee de maatschappelijke effecten die in het Jeugd-Wmo-beleidsplan staan. Het blijft daarom belangrijk om de verbinding te houden en steeds opnieuw af te wegen in hoeverre dit moet uitmonden in afstemming;
- Er verschillende stappen gezet zijn om door meer inzicht en verder grip te krijgen op het sociale domein. In het beleidsplan 2017-2020 is wel de inzet en actie benoemd per maatschappelijk effect, maar geldt dit nog niet voor de resultaten. Een concretiseringsslag is hier gewenst.

Op basis van deze conclusies kiezen we nu voor een actualisatie en beperkte looptijd van nieuw beleid voor 2 jaar, 2021 en 2022. Dit geeft ons de mogelijkheid met onze inwoners eind 2022 een nieuwe visie op het Sociale Domein te maken. Daarbij kunnen we dan ook voortbouwen op de eerste ervaringen met de Sociale Poort. Nu actualiseren we, in het licht van het huidige coalitieakkoord ‘Tiel in balans’, het beleid en de acties die nodig zijn om van Tiel een zorgzame gemeente te maken.

3. Inwoners van Tiel hebben de mogelijkheid om mee te doen en bij te dragen aan de samenleving

De doelstellingen uit het beleidsplan Jeugd-Wmo 2017-2020 zijn geborgd in het brede sociale domein en daarin breder geformuleerd. De overkoepelende ambitie dat 'inwoners van Tiel de mogelijkheid hebben om mee te doen en bij te dragen aan de samenleving' is daarbij het uitgangspunt.

De doelstellingen voor het brede sociale domein omvatten zowel de Jeugdwet en de Wmo, als ook de Participatiewet en de Wet Schuldhulpverlening. Zij hebben ook betrekking op aanverwante terreinen, zoals gezondheid, Wvvgz, inburgeringswet, verbinding zorg en veiligheid die hier minder aan bod komen. Het gaat nu dus om alle inwoners die zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen wonen, (financieel) gezond en veilig zijn en bijdragen door werk of maatschappelijke participatie.

Deze doelstellingen hanteren we nu ook voor de maatschappelijke effecten waar we vanuit de Wmo en de Jeugdwet de komende twee jaar nog steeds aan werken. Bij deze maatschappelijke effecten staan ook de indicatoren zoals we die in de begroting formuleren¹:

Tielse inwoners wonen zo lang mogelijk zelfstandig thuis

Inwoners zo lang mogelijk zelfstandig laten wonen is het hoofddoel van de Wmo. Om inwoners, jong en oud, hiertoe in staat te stellen zullen we invulling geven aan de brede opdracht die er voor gemeenten ligt. Die betreft zowel het bevorderen van de sociale samenhang, zelfredzaamheid, mantelzorg en vrijwilligerswerk als het verbeteren van de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking. Ook de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente en het voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld maken onderdeel uit van dit maatschappelijke effect.

Het ondersteunen van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen doen we zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving. Verder krijgen we ook steeds meer gemeentelijke taken voor beschermd wonen en opvang.

Indicatoren:

- Inwoners van 75 jaar en ouder dat zelfstandig woont
- Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo

Tielse inwoners, jong en oud, zijn (financieel) gezond en veilig

Inwoners in Tiel moeten veilig en gezond kunnen opgroeien. Jongeren moeten de kans krijgen om hun talenten te ontdekken en uit te groeien tot volwassenen die zo volwaardig mogelijk kunnen deelnemen aan de samenleving. Ook voor volwassenen geldt dat zij (financieel) gezond en veilig moeten kunnen wonen en werken. Zo behouden of krijgen zij zoveel mogelijk de regie over hun eigen leven en bevorderen we de zelfredzaamheid van onze inwoners.

Indicatoren:

- Meldingen kindermishandeling
- Meldingen huiselijk geweld
- Jongeren met een delict voor de rechter
- Jongeren met jeugdbescherming
- Jongeren met jeugdhulp
- Jongeren met jeugdreclassering
- Kinderen in uitkeringsgezinnen

¹ O.a. verplichte indicatoren uit Besluit Begroting en Verantwoording

Tielse inwoners dragen bij aan de maatschappij door middel van arbeid of maatschappelijke participatie

Werken is het beste medicijn. Maar niet iedereen is in staat om (volledig) te werken. Juist als inwoners niet kunnen werken, is actief deelnemen in de samenleving en een bijdrage leveren aan die samenleving van belang. Het bevordert de zelfredzaamheid en het zorgt ervoor dat inwoners naar vermogen mee kunnen doen. Ook versterkt dit het sociale netwerk en dragen deze inwoners bij aan de maatschappij. Van daaruit kan er ook aandacht zijn voor het signaleren en vroegtijdig aandacht geven aan problemen op het gebied van onder andere gezondheid, gedrag, laaggeletterdheid en digitale vaardigheden.

Indicatoren

- Netto participatiegraad
- Personen met een bijstandsuitkering
- Banen
- Personen met een lopend re-integratietraject
- Werkloze jongeren

In dit beleidsplan Jeugd-Wmo richten we ons vooral op de onderwerpen die we vanuit de Jeugdwet en de Wmo oppakken om de brede doelstellingen in het Sociale Domein te bereiken. Hierbij zullen we daar waar dat relevant is ook activiteiten en plannen vanuit andere invalshoeken in het sociale domein benoemen. Voorbeeld hiervan is onder andere op het terrein van gezondheidsbeleid het op te stellen preventieakkoord, de uitvoering van de gezondheidsagenda en het huisartsenconvenant.

4. Sluitende en passende ketens van zorg en ondersteuning

In het beleidsplan 2017-2020 hebben we 'Sluitende en passende ketens van zorg' als apart maatschappelijk effect opgenomen.

Als we nu aansluiten bij de inhoudelijke opgaven in het sociale domein, is het logisch om dit effect meer als een randvoorwaarde voor al deze opgaven te hanteren. De inspanningen die we richten op 'sluitende en passende ketens van zorg en ondersteuning' hebben tot doel dat onze inwoners als dat nodig is, kunnen rekenen op (vroeg)tijdige, passende en kwalitatief goede hulp en ondersteuning. Vanuit onze rol als gemeente nemen we regie en werken we hiervoor samen met onze inwoners en partners.

Rol gemeente in de keten

Hoe geven we invulling aan onze gemeente rol in het sociale domein, hoe willen we samenwerken met onze inwoners en partners en invulling geven aan deze randvoorwaarde? In de Toekomstvisie Tiel staat dat we dit doen vanuit een 'betrokken, activerende en nuchtere aanpak'. *Betrokken* door naast de inwoner te staan. *Activerend* door te investeren in de zelf- en samenredzaamheid van die inwoner. Ten slotte *nuchter*. De kosten van de uitvoering van de Wmo en jeugdhulp zijn hoog. Om inwoners die het nodig hebben ook de juiste ondersteuning te kunnen bieden, moeten we ook sturen op normaliseren, ontzorgen en afschalen. Of zoals de Raad voor de Maatschappelijke ontwikkeling het formuleert: 'Kwetsbaarheid kan weliswaar lastig zijn, maar hoort bij het dagelijks leven. Onnodig problematiseren en etiketteren dient te worden tegengegaan (normaliseren).'² Door te investeren in preventie kunnen we ook stappen zetten om zware, gespecialiseerde Jeugdhulp of multi-problematiek te verminderen of te voorkomen. Dit is ook een van de speerpunten in de Sociale poort. Als er zorg en ondersteuning nodig is, vertrouwen we op de professionaliteit van onze partners om daar goed invulling aan te geven.

De beweging die we willen maken, houdt in dat we in de basis kijken wat er nodig is aan voorzieningen voor zelfredzaamheid (primaire preventie). Vervolgens sturen we van reguliere zorg naar sociale basis en eigen kracht (secundaire preventie) en tot slot sturen we van gespecialiseerde zorg naar reguliere zorg door bijvoorbeeld lokaal aanbod te ontwikkelen van individueel naar collectief (tertiaire preventie).

Praktisch betekent de vertaling van deze aanpak naar onze rol, dat we de drie maatschappelijke effecten willen bereiken door een sterkere (regie)rol van de gemeente voor kader, ontwikkeling en uitvoering in de 0e-1e-2e lijn. Onze inspanningen richten we daarom op:

- Het versterken van eigen kracht en netwerk: zelfredzaamheid en samenredzaamheid als basis waar dat mogelijk is. Soms zijn mogelijkheden beperkt zoals ook het SCP constateert: 'beroep op eigen kracht en netwerk blijkt niet altijd mogelijk. Belemmeringen liggen onder andere op het vlak van de toepasbaarheid van het begrip zelfredzaamheid bij bepaalde groepen (bijv. mensen met psychische problematiek of dementie) en de grenzen aan de mogelijkheden van informele hulp. Dit laatste heeft bijvoorbeeld te maken met vraagverlegenheid van mensen die hulp nodig hebben, overbelasting van reeds aanwezige mantelzorgers of het ontbreken van een sociaal netwerk'.³
- Het signaleren van (kwetsbare) inwoners: door vroeg te signaleren waar ondersteuning nodig is, kan sneller worden doorgeleid en eventueel latere zwaardere ondersteuning/zorg

² Raad voor maatschappelijke ontwikkeling RMO, 'Ontzorgen en normaliseren', april 2012, Den Haag

³ Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) 'Sociaal domein op koers? Verwachtingen en resultaten van vijf jaar decentraal beleid', november 2020.

voorkomen worden. Hier blijft steeds van belang dat we niet willen problematiseren en etiketteren;

- Het ondersteunen van (kwetsbare) inwoners: passende en juiste ondersteuning, collectief of individueel, waar dat nodig is.

Hadden we in 2017 nog als doel om aan de slag te gaan rond de vraag 'Wat is de noodzaak of meerwaarde van 1 integrale gemeentelijke toegang? Zijn al die verschillende loketten die er nu zijn nog wel van deze tijd?'. Inmiddels heeft dit geleid tot de Sociale Poort die in 2021 van start gaat. De Sociale Poort geeft ons de mogelijkheid om als gemeente meer de regie te nemen. In de Sociale Poort kunnen we zelf lichte ondersteuning bieden aan inwoners, doorverwijzen naar individuele of collectieve ondersteuning en ook zorg. De implementatie en doorontwikkeling van de Sociale Poort vindt in de komende jaren plaats (zie ook paragraaf 6.1.).

Project aanpak Sociale Poort

Vanaf 1 januari 2021 kunnen alle Tielse inwoners in de leeftijd van 0 tot 100+ terecht bij de Sociale Poort Tiel. De Sociale Poort Tiel is de toegang (fysiek, telefonisch en digitaal) tot alle zorg- en ondersteuningsvragen op het gebied van Jeugd, Wmo, participatie, inkomensondersteuning, schuldhulpverlening en leerplicht. Eén informatie- en adviespunt. Zo willen we de juiste zorg en ondersteuning eerder en nog beter op elkaar afstemmen. Dit geldt voor inwoners, maar ook voor externe partijen.

Daarnaast zetten we vanuit het project Sociale Poort in op het versterken van de sociale basis. Met de sociale basis bedoelen we de optelsom van alle voorzieningen die in Tiel ertoe bijdragen dat mensen in staat zijn om voor zichzelf te zorgen en zich in sociale situaties staande weten te houden (eventueel met behulp van hun omgeving). Het gaat om collectieve activiteiten, gericht op preventie, zelfredzaamheid en participatie.

Tot slot willen we beter in staat zijn om te kunnen sturen op onze resultaten in het Sociaal domein. Via het project aanpak Sociale Poort zetten we in op data gericht werken in alle lagen van het sociaal domein. Hiertoe worden dashboards ingericht met sturingsinformatie op strategisch, tactisch en operationeel niveau. Om dit te kunnen doen is het nodig dat de processen met betrekking tot sturing, monitoring en verantwoording ingericht zijn.

Samen met inwoners

Deze beleidsnota stellen we niet samen met onze inwoners op. Omdat het een actualisatie van bestaande maatschappelijke effecten betreft en omdat de coronacrisis de inbreng en samenwerking met groepen inwoners moeilijk maakt. Dit betekent niet dat we aan onze inwoners voorbijgaan. We willen hen blijven ondersteunen en uitdagen om met initiatieven te komen. We beseffen dat het betrekken van burgers vraagt om maatwerk en sorteren hierin voor naar onze inzet gericht op:

- het versterken van eigen kracht en netwerk (sociale basis);
- het signaleren van kwetsbare inwoners;
- het ondersteunen van (kwetsbare) inwoners.

De mogelijkheden en de wijze waarop we samen met inwoners werken aan resultaten is per thema/onderwerp anders. Juist waar het gaat om het versterken van eigen kracht en netwerk spelen inwoners een belangrijke rol. Hoe verder de ondersteuning opschuift naar professionele inzet hoe meer de verantwoordelijkheid van de gemeente toeneemt en hoe belangrijker het wordt om inwoners te bevragen over de kwaliteit van die verleende ondersteuning en zorg.

Dit betekent dat de betrokkenheid van inwoners per thema kan verschillen. We onderscheiden verschillende niveaus van betrokkenheid. Als voorbeeld burgerparticipatie op verschillende niveaus bij het maken van een plan:

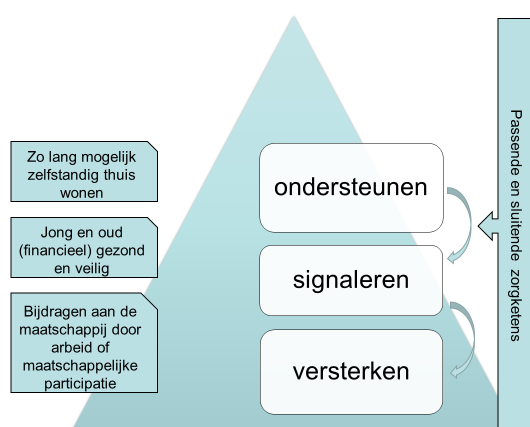
- Informeren: we communiceren over het plan;
- Raadplegen: we vragen de inwoners wat zij van het plan vinden;
- Adviseren: inwoners adviseren over het plan;
- Coproduceren: samen met inwoners maken we het plan;
- Meebeslissen: inwoner bepalen hoe het plan eruit ziet.

Per doel en actie, zoals we die formuleren in het uitvoeringsprogramma 2021-2022 bepalen we, het liefst in samenspraak met de betrokken inwoners, welke vorm van burgerparticipatie het best passend is. Hiermee gaan we in 2021 aan de slag.

Samen met partners

De sterkere regierol naar partners geven we inhoud door ook hier nuchter naar te kijken. Afhankelijk van de middelen (zeggenschap, geld) die ons ter beschikking staan, kunnen we onze regierol vormgeven. Soms kunnen we regie nemen door direct te sturen (subsidie aan welzijn), soms is er een lichtere vorm van regie die zich vooral uit door partijen samen te brengen, soms delen we de regie met andere (regio)gemeenten (inkoop). Passend bij de situatie en onze mogelijkheden pakken we onze rol.

Partners waarmee we op basis van samenwerkingsafspraken invulling geven aan onze ambitie en doelstellingen in het sociale domein zijn bijvoorbeeld de woningcorporaties waarmee we prestatieafspraken maken, de huisartsen waarmee we in een convenant afspraken maken en zorgverzekeraars die we tegenkomen in overgangsgebieden tussen bijvoorbeeld de Wmo en de Wet langdurige zorg (Wlz). Verder zien we ook dat in de afstemming met het veiligheidsdomein, het Veiligheidshuis een belangrijke rol vervult. De afgelopen jaren en ook de komende jaren zien we een ontwikkeling waarbij dit steeds concreter wordt. Vanuit een gezamenlijk belang voor de inwoners, klanten of patiënten die door partners bediend worden en soms ook geïnitieerd door landelijke ontwikkelingen (bijvoorbeeld het Preventieakkoord) blijven we hierin stappen zetten.

In bijgaande pyramide geven we schematisch weer hoe de diverse effecten, de passende zorgketens en het sturen op een sterke basis, tijdig signaleren en ondersteunen waar nodig, zich tot elkaar verhouden. In het volgende hoofdstuk werken we dit verder uit.

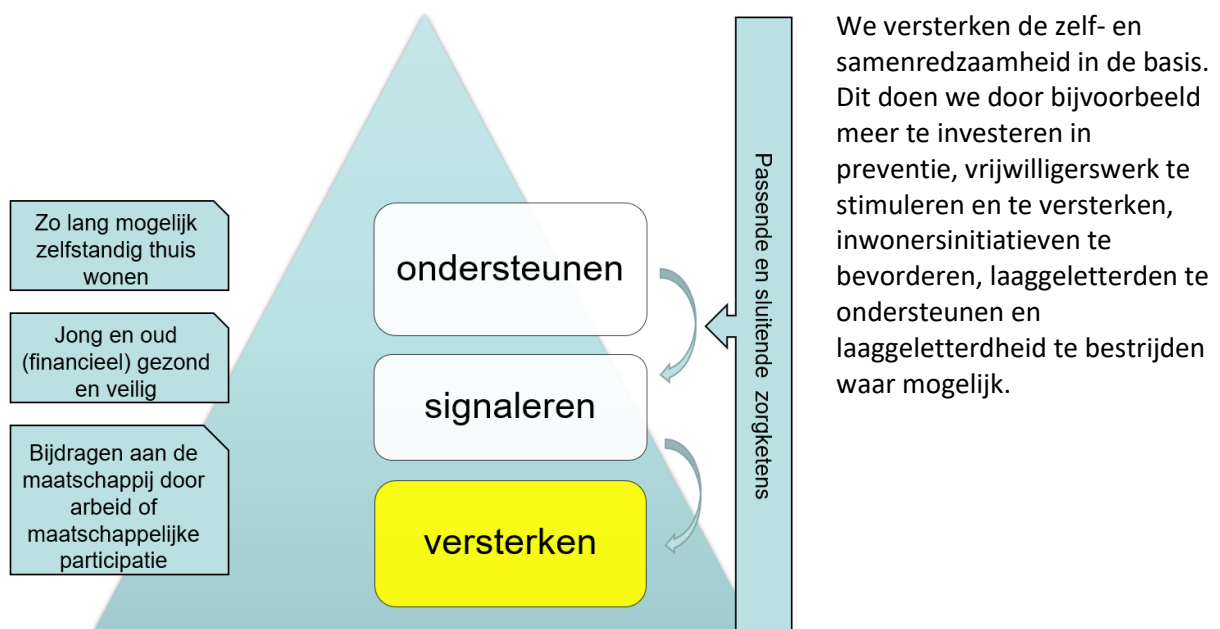
5. Versterken, signaleren en ondersteunen

Deze beleidsnota bevat een actualisatie van de eerdere doelen en acties. De doelen zijn gelijk aan die van het sociale domein, maar in deze beleidsnota ligt de focus opnieuw vooral op de (nieuwe) acties die we hierin vanuit de Wmo en Jeugdwet oppakken.

Evenals in de vorige beleidsnota noemen we ook belangrijke ontwikkelingen en acties uit ander beleid als dit belangrijk is. Het doel is niet om hiermee een compleet beeld te schetsen.

In dit hoofdstuk gaan we in op wat we doen op de 3 maatschappelijke effecten op het terrein van versterken (sociale basis), signaleren en ondersteunen. De acties per maatschappelijk effect staan in het uitvoeringsprogramma. Dit geldt ook voor de acties die we ondernemen om te werken aan passende en sluitende zorgketens per effect. In de kaders staat een aantal voorbeelden ter illustratie.

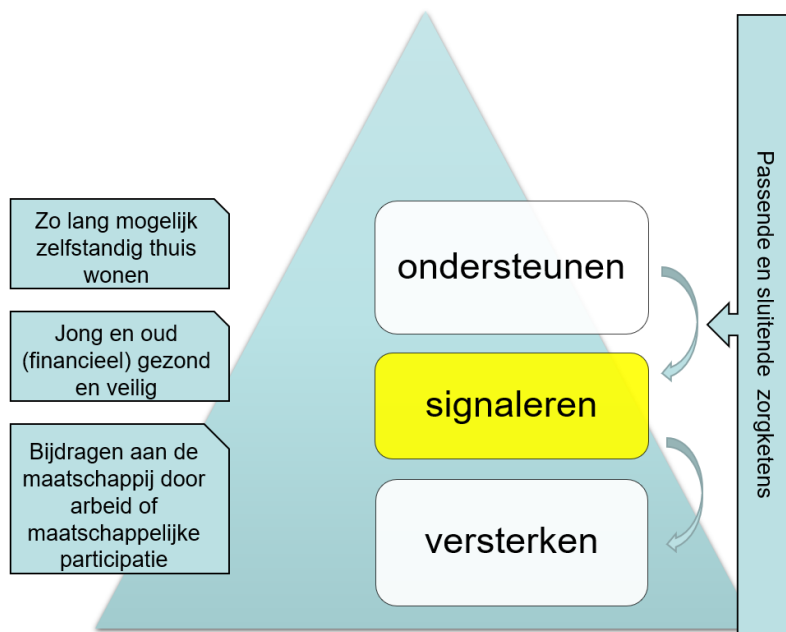
5.1 Versterken basis

Welzijn op recept (WOR)

Volgens het Kennisnetwerk WOR is 'Welzijn op Recept een alternatief voor mensen met psychosociale klachten. In plaats van het 'traditionele pilletje' voor te schrijven, verwijst de huisarts deze patiënten door naar een welzijnscoach. Klachten als vermoeidheid, pijn in de nek, maar ook stress, angst en somberheid hebben lang niet altijd een medische oorzaak. Vaak spelen onderliggende sociaal maatschappelijke problemen een rol, zoals overlijden van een partner, verlies van werk, eenzaamheid etc. Via Welzijn op Recept worden patiënten verwezen naar de welzijnscoach.' In Tiel voeren ECT, de GGD en Mozaïek samen deze interventie uit. Voor 2021 maakt *Welzijn op recept* deel uit van de nieuwe opdracht Sociale Basis voor Mozaïek. Op dit moment zetten we WOR in voor 67+.

5.2 Signaleren kwetsbare inwoners

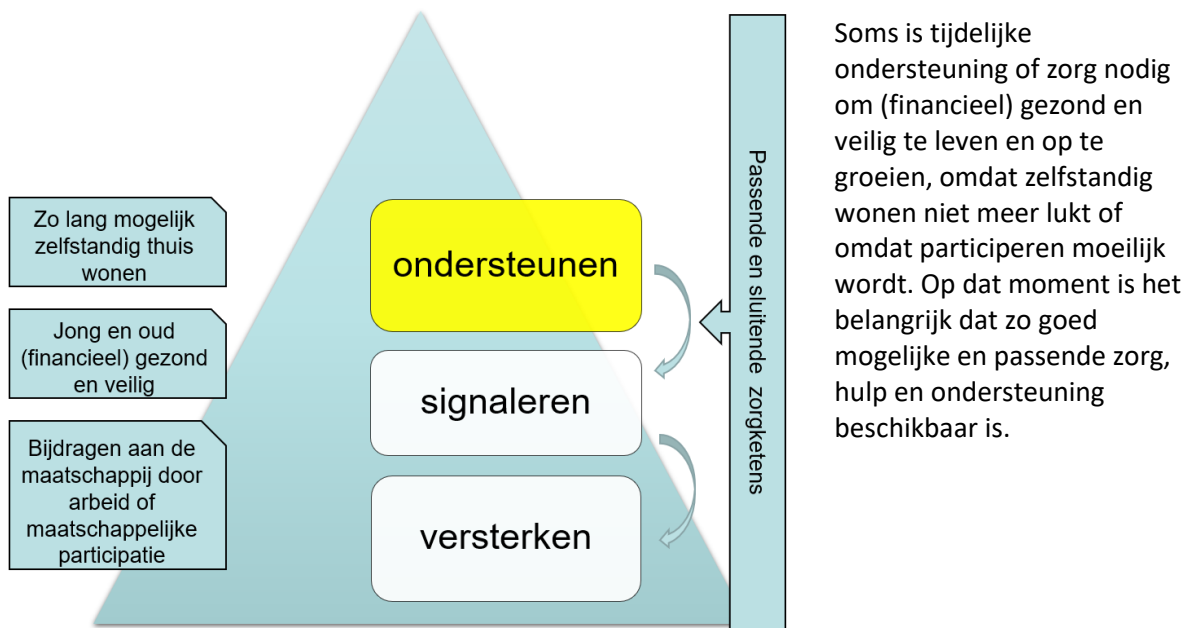

Kwetsbaarheid kan zich op alle leeftijden voordoen, soms starten inwoners al met een achterstand, soms komt die met de jaren doordat gezondheid vermindert of sociale netwerken wegvallen. Op tijd signaleren van deze kwetsbaarheid zorgt ervoor dat we ook op tijd de juiste ondersteuning kunnen bieden of zwaardere zorg of ondersteuning kunnen voorkomen.

Vroeg erop af

In Tiel worden jaarlijks zo'n 280 huishoudens door medewerkers van schuldhulpverlening geholpen bij het oplossen van financiële problemen. Vaak is de schuld dan al zodanig opgelopen dat de inwoners zelf geen uitweg meer zien en kunnen er ook op het gebied van Jeugd/Wmo vraagstukken zijn. De gemeente Tiel wil voorkomen dat mensen in deze situatie terechtkomen en biedt hulp bij beginnende betalingsachterstanden. De gemeente Tiel werkt aan vroegsignalering door achterstanden op vaste lasten bij verschillende organisaties naast elkaar te leggen. Inwoners die rekeningen hebben openstaan bij twee of meer organisaties, worden actief benaderd. Bijvoorbeeld door middel van een huisbezoek. Zo helpt de gemeente om de financiële situatie vroegtijdig inzichtelijk en stabiel te krijgen. Vroegsignalering is per 01-01-2021 een wettelijke taak.

5.3 Ondersteunen kwetsbare inwoners

POH-jeugd

In juni 2018 is gemeente Tiel gestart met de pilot Praktijkondersteuner Huisartsen Jeugd, afgekort POH- Jeugd. Voor ouders is de huisarts een laagdrempelige route naar de jeugd-GGZ (geestelijke gezondheidszorg). De POH- Jeugd ondersteunt de huisarts bij een goede probleemanalyse, voert zo nodig een lichte behandeling uit en adviseert en ondersteunt de huisarts bij jeugdproblematiek. De praktijkondersteuner fungeert als poortwachter naar de jeugdhulp/ggz. Met de expertise van de POH- Jeugd kan (waar nodig) een meer gerichte verwijzing plaats vinden. Dit moet voorkomen dat kinderen steeds van behandeling naar behandeling overstappen op zoek naar de zorg die bij hun problematiek past. Dit kost niet alleen geld, maar vermindert ook het vertrouwen in de hulpverlening. De evaluatie in 2020 laat zien dat de POH effectief en kostenbesparend is (Evaluatie, Pilot praktijkondersteuner huisartsen jeugd, oktober 2020, gemeente Tiel).

6. Grip op het sociale domein

Bij grip in het sociaal domein gaat het om grip op de uitgaven, de uitvoering en de opgave. Daarnaast beschouwen we grip op het sociale domein als een randvoorwaarde voor een 'gezond' sociaal domein. De verschillende aspecten van het sociaal domein zijn geen opzichzelfstaande, onafhankelijk functionerende onderdelen; ze zijn met elkaar verbonden en beïnvloeden elkaar.

Om grip te krijgen en te houden lopen we vier knoppen langs waaraan we kunnen draaien: De toegang, inkoop en bekostiging en tot slot monitoring en rechtmatigheid. Het gaat hierbij vooral om de wisselwerking tussen de sociale basis, de toegang, inkoop, bekostiging en monitoring die uiteraard geborgd moet zijn in een visie en rekening houden met het niveau waarop zij worden ingericht (lokaal/regionaal).

6.1 De toegang

Allereerst de toegang tot het sociale domein. Inwoners moeten toegang hebben tot de juiste en passende zorg en ondersteuning. Voor inwoners is het belangrijk dat het toegangsproces transparant en eenvoudig georganiseerd is. Als gemeente wil je via de toegang problemen tijdig signaleren en verergering van problemen voorkomen. Goede triage door de medewerkers in de toegang is hiervoor essentieel. Daarnaast is kennis en inzicht in de sociale kaart en het beschikbare hulp- en ondersteuningsaanbod nodig om bij vragen door te kunnen verwijzen naar voorliggende voorzieningen, zelf kortdurende ondersteuning te bieden of af te kunnen schalen naar lichtere hulpvormen. Tot slot is procesregie op de ingezette hulp- en ondersteuning een middel om vanuit de toegang grip te krijgen op het sociaal domein.

De start van de Sociale Poort op 1 januari 2021 luidt voor Tiel een nieuwe fase in. Eén toegang voor inwoners van alle leeftijden. Ook hier geldt een betrokken, activerende en nuchtere aanpak.

Toegang Sociale poort

Vanaf 1 januari 2021 kunnen inwoners van Tiel terecht bij team Informatie en Advies van de Sociale Poort Tiel voor informatie, advies en ondersteuning op het gebied van onder andere: opvoeden en opgroeien, dagbesteding, hulp bij geldzaken en administratie, maatschappelijke begeleiding, eenzaamheid en huishoudelijke ondersteuning. Zo hoeven inwoners niet meer langs verschillende loketten met hun hulpvraag en kunnen inwoners beter worden geholpen. Als gemeente hebben we meer grip op de hulp- en ondersteuningsvragen van inwoners en kunnen we de inzet in het sociaal domein beter sturen.

6.2 Inkoop en bekostiging

De gemeenten Buren, West Maas en Waal, Culemborg, Neder-Betuwe, West-Betuwe en Tiel werken samen bij de inkoop en het contractmanagement van zorg in het kader van de Wmo en de Jeugdwet. Eind 2021 lopen de huidige overeenkomsten met de zorgaanbieders af. De voorbereidingen voor een nieuwe inkoopronde zijn gestart. We geven dit proces regionaal vorm, zowel ambtelijk als bestuurlijk.

Een belangrijk onderdeel in het proces is de inkoopstrategie. De inkoopstrategie bestaat uit de gemeenschappelijke uitgangspunten en inkoopdoelen van de 6 gemeenten die uiteindelijk leiden tot het gewenste aanbod/ ondersteuning vanuit de Wmo en Jeugdwet. De inkoopstrategie dient daarbij als basis voor de verdere invulling en uitwerking van het inkoopproces.

Nieuwe uitgangspunten en inkoopdoelen⁴

De inkoopstrategie wordt op de volgende regionale uitgangspunten gebaseerd. De uitgangspunten geven inhoudelijk richting aan de transformatie die gemeenten met elkaar, maar met oog voor lokale accenten, willen realiseren.

- Er wordt ingezet op zelfredzaamheid
- De lokale toegang heeft een belangrijke functie bij het bieden van lokaal maatwerk
- Het streven is om situaties waarin ondersteuning nodig is zo snel mogelijk te normaliseren
- De inzet van preventie ter voorkoming van zwaardere zorg
- Grip op de kosten door kritisch te zijn op kwaliteit en efficiency
- Inwoners mogen uitgaan van goede passende ondersteuning
- Ontwikkelen naar partnerschap met aanbieders om samen beter te worden
- Sneller reageren op ontwikkelingen door data-gedreven te werken

De hierboven genoemde uitgangspunten vatten de koers samen zoals deze wordt ingezet binnen het sociaal domein. De uitgangspunten zijn nog vrij algemeen en soms in mindere mate gericht op het thema inkoop. Daarom zijn er uit de verschillende uitgangspunten twee concrete inkoopdoelen geformuleerd waarin de uitgangspunten specifiek zijn geformuleerd naar de betekenis voor het verdere inkoopproces. De inkoopdoelen zijn:

- Verbeterde kwaliteit en resultaten van de ingekochte zorg
- Financieel houdbare uitvoering van het sociaal domein

Tot die tijd...

Tot de nieuwe inkoopafspraken er zijn zitten we uiteraard niet stil. De huidige inzet op de transformatie (afschaling van zwaardere zorg, inzet op preventie, normaliseren etc.) die we lokaal in gang hebben gezet met het project aanpak Sociale poort zetten we door. Daarbij blijven we inzetten op (boven) regionale acties om meer grip te krijgen op de kosten dan wel meer te kunnen sturen vanuit inkoop. Enkele voorbeelden van acties die worden ingezet zijn:

- Er is een plan van aanpak opgesteld, samen met de gemeenten in de regio Rivierenland, om het volume van de inzet Jeugd GGZ te kunnen beheersen vanaf 2020 en verder;
- Ook wordt bijvoorbeeld bovenregionaal het aantal bedden residentieel afgebouwd en wordt meer ingezet op kleinschalige opvang dichtbij en ambulante jeugdhulp thuis;
- Daarnaast wordt, tevens in G7, verband via de Gelderse verbeteragenda gewerkt aan efficiëntere en effectievere jeugdbescherming.

6.3. Monitoring

Om te kunnen sturen is het belangrijk om de gewenste ontwikkelingen te monitoren. Hiervoor hebben we zowel kwalitatieve als kwantitatieve data nodig. Tellen en vertellen zijn beide belangrijk om een beeld te krijgen bij de kansen en risico's in het bereiken van de gewenste maatschappelijke effecten.

Inmiddels is er veel gerealiseerd. De Rekenkamer heeft met het onderzoek Sociaal Domein 'Indicatoren in beeld' in 2019 over een set indicatoren geadviseerd. De indicatoren bij de maatschappelijke effecten zijn een selectie hieruit. Deze selectie komt overeen met de indicatoren die we in de P&C cyclus gebruiken op strategisch niveau. Ook staat in spoor 3 van de Sociale Poort datagestueerd werken centraal. Hiervoor worden zowel op operationeel, als tactisch en strategisch niveau verschillende dashboards ingericht voor de verschillende niveaus waarop we willen sturen. De basisset hiervan is klaar.

⁴ De hier genoemde regionale uitgangspunten en inkoopdoelen zijn op het moment van schrijven nog niet door het college van de gemeente Tiel vastgesteld.

In de monitor Sociaal Domein en de reguliere P&C cyclus borgen we de verzameling van en rapportage over de data. Dit is een groeimodel dat uiteindelijk op alle niveaus inzicht en sturingsinformatie zal gaan opleveren. Van de individuele Sociale Poort medewerker op operationeel niveau tot en met de gemeenteraad op strategisch niveau.

Daarnaast blijven we nieuwe acties op inhoud en de (financiële) bijdrage aan de gewenste ontwikkeling monitoren en evalueren. Een voorbeeld hiervan is de eerder beschreven evaluatie van de inzet van de POH-jeugd die een positief resultaat laat zien op alle vlakken.

Ook hebben we aandacht voor het eigenaarschap van de data en de eisen die we stellen aan privacy. We zullen steeds zorgvuldig omgaan met de gegevens van onze inwoners en daarvoor ook de randvoorwaarden creëren.

De begroting blijft kaderstellend voor de ambities en de uit te voeren activiteiten. Dit betekent dat de mate waarin we de maatschappelijke effecten kunnen bereiken, ook beperkt wordt door de beschikbare middelen.

6.4 Rechtmatigheid en doelmatigheid

Het sturen op en onderzoeken van rechtmatigheid en doelmatigheid zijn belangrijk instrumenten voor gemeenten om de uitgaven binnen de Wmo en Jeugdwet te beheersen en de kwaliteit van de ondersteuning te borgen. Op het gebied van regelgeving en afsprakenstelsel, financiële rechtmatigheid, gepastheid van zorg of kwalitatief handelen kunnen risico's bestaan op onrechtmatigheid.

Dit betekent ten eerste dat de regelgeving en administratieve processen rondom de Jeugdwet en Wmo zo moeten worden ingericht dat ze weinig kwetsbaarheden bevatten maar ook werkbaar blijven voor de mensen die er mee moeten werken. Dit vraagt om continue aandacht en monitoring van de processen. Daarnaast hebben gemeenten de taak om te controleren of de geleverde zorg rechtmatig en doelmatig is. Met de komst van de rechtmatigheidsverantwoording in 2021 wordt het belang om de rechtmatigheid aan te kunnen tonen alleen maar groter.

Om de inzet rondom de rechtmatigheid en doelmatigheid van de geleverde zorg te kunnen borgen gaan we aan de slag met het opstellen van een controleplan Sociaal domein. Hierin zal naast controle op rechtmatigheid ook aandacht uitgaan naar het voorkomen en aanpakken van fraude en ondermijning. Het sturen op de doelmatigheid krijgt ook vorm langs de indicatoren die in dit plan zijn opgenomen en ook gekoppeld zijn aan de gemeentelijke begroting (zie 6.3.). Doelmatigheid is een van de doelen waarvoor de sturingsinformatie gebruikt kan worden.

